

دلپایی که به ذکر بسم الله آرام می‌گیرد

خانه مهر از سلسله برنامه‌های رادیو معارف در یکی از برنامه‌های خود به بررسی نقش بسم الله الرحمن الرحیم در خانواده پرداخته است. آنچه در پی می‌آید خلاصه‌ای از این برنامه است که به صورت مکتوب ارائه می‌شود.

خانه مهر از سلسله برنامه‌های رادیو معارف در یکی از برنامه‌های خود به بررسی نقش بسم الله الرحمن الرحیم در خانواده پرداخته است. آنچه در پی می‌آید خلاصه‌ای از این برنامه است که به صورت مکتوب ارائه می‌شود. حجت الاسلام هادی پور، کارشناس تعلیم و تربیت اسلامی در این برنامه در مورد کاربرد آیات قرآنی و بویژه بسم الله الرحمن الرحیم توضیح داد:

طبق بعضی از روایات، نزدیک ترین آیه به اسم اعظم خداوند آیه شریفه بسم الله الرحمن الرحیم است. بعضی اوقات در زندگی از این آیه استفاده کلیشه ای می شود، به این معنا که هر کاری را با این ذکر آغاز می کنیم و لفظش را بر زبان جاری می سازیم کار پسندیده ای است؛ زیرا هم به استفاده از این ذکر توصیه شده و هم آثار و برکاتی دارد. اما ما زمانی از قرآن بهره بیشتری می بریم که هنگام استفاده، به معنای آن توجه داشته باشیم.

یکی از معانی نهفته در این آیه شریفه، استعانت است. به این معنا که توصیه شده این آیه قرآن را ابتدای هر کاری بر زبان بیاوریم تا در هر امری از خدا کمک بگیریم و توجه داشته باشیم دلمان به غیر او امید نبندد. همچنان که در سوره حمد بارها می گوئیم خدایا فقط تو را می پرستیم و فقط از تو یاری می طلبیم.

گاهی وقت ها ما بت هایی در زندگی مان درست می کنیم تا جایی که خدا در قرآن می فرماید برخی بندگان من شیطان را می پرستند. بعضی اوقات با این که می دانم رضای خدا در این است که مثلا با همسر من نزاع و بگو و مگویی نداشته باشم و با این که می دانم شیطان از ادامه آن خشنود است، بحث را آن قدر ادامه می دهم تا حرمت ها شکسته شود. این یعنی اطاعت و عبادت از شیطان. همچنان که خدا در قرآن می فرماید: ای بنی آدم مگر از شما عهد نگرفتم که شیطان را عبادت نکنید؟

با این که می دانیم در برخی مواقع ایاک نعبد و ایاک نستعین گفتن ما واقعیت ندارد، اما خدا فرموده است که مرتب این عبارت را تکرار کنید تا استمرار در تکرار آن شما را به مرحله ای برساند که فقط از من کمک و یاری بخواهید. یکی از ضمانت های اجرایی این آیه با عظمت که توحید در آن تجلی پیدا کرده این است که ما در زندگی مشترکمان بسم الله الرحمن الرحیم را فقط به قصد یاری خواستن از خدا بر زبان جاری کنیم. خوب است به فرزندانمان بیاموزیم آغازگر کارهایشان این آیه شریفه باشد و از آثار و برکات آن بهره ببرند.

یکی دیگر از کاربردهای این آیه جلب عنایت است. این که انسان هر کار بزرگ یا کوچک را برای رضای خدا و با نام و یاد او آغاز می کند، یعنی می خواهد توجه حضرت رب را جلب کند. این حرکت حتی ممکن است شامل یک محبت کلامی یا رفتاری با همسر یا فرزندان باشد. به عبارت دیگر شروع کار با یاد و نام خدا هم باعث خلوص نیت می شود و هم سبب جلب عنایت خدا. جلب عنایت راه هایی دارد که یکی از آنها هدیه کردن عمل به خدا و معصومین است. خواندن قرآن و هدیه کردن آن به معصومین هم یکی از راه های جلب عنایت است. در زیارت جامعه کبیره می خوانیم که ائمه اطهار اهل احسان و کرم هستند و حتی به دشمنانشان هم اظهار لطف می کردند. بنابراین هدیه ثواب خواندن آیاتی از قرآن که با بسم الله الرحمن الرحیم شروع می شود یکی از راه های جلب عنایت و توجه خداوند است.

یکی دیگر از کاربردهای این آیه شریفه ماندگاری حافظه است. در روایت آمده است که توصیه شده اگر می خواهید یک مطلب مهم را به خاطر بسپارید، روی کاغذی بعد از نوشتن بسم الله الرحمن الرحیم آن کار یا مطلب مهم را بنویسید که این شیوه و سنت حضرات معصومین است.

یکی دیگر از کاربردهای این آیه بحث استعاذه است. یکی از اقداماتی که بشدت باعث دوری شیطان از انسان خواهد شد به کار بردن این ذکر است. هر جا که با وسوسه ای مواجه شدیم از بر زبان جاری کردن این ذکر شریف غافل نشویم. اگر می خواهیم تصمیماتی عاقلانه و خالی از وسوسه های جاهلانه برای خانواده اتخاذ کنیم، مداومت در قرائت این ذکر بسیار کارگشاست.

منابع:

1) مهدی نصیری، «اسلام و تجدد»، کتاب صبح

2) شیخ طبرسی، «تفسیر مجمع البیان»

3) فخر رازی، «تفسیر کبیر»